

ՃԱՌԻՒԱԶԻՆ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՍԿԵԲԵՐԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

(Մասնակի)

Ծագով յաղթեց Սատանան Աղամին, ինչպէս իր թիկն Քրիստոս Սատանան: Փայտը՝ մէկը (Աղամը) դժոխք ղրկեց. իսկ խաչափայտը՝ (դժոխք) գացածները անկէ գորս կանչեց: Փայտը՝ մերկացածը (Աղամը) կը ծածկէր. իսկ խաչափայտը Յաղթողը (ըզ-Քրիստոս)՝ մերկ վիճակի մէջ բարձրաւանդակի վրայ գամուած՝ ամեն քին կը ցուցնէր:

Ո՞վ պիտի պատմէ Տիրոջ դորութիւնը, որ զմեզ մահէն անմահութեան բարձրացուց: Զէնք չունէինք. պատերազմ չ'իղեցինք. վէրք չ'ընդունեցինք. և ճակատամարտ չի տեսնաք և սակայն յաղթութիւն ընդունեցինք: Տէրը նահատակուեցաւ և մենք պսակուեցանք, որովհետեւ (Իր յաղթութիւնը) մերինը եղաւ:

Կէթ հոգակինք Տէրը իբրեւ զինուորսներ, և յաղթանակի երգը ամենքս միասին երգենք. «Մահ, յաղթութիւնդ ընկղմեցաւ. ո՞ւր է, դժոխք, խաթոյցդ»: Այս (բարիքը) խաչը տուաւ մեզի:

Որչա՛ր ընդդէմ դէերու յաղթութիւն է. ընդդէմ մեզքի՝ սուր է. սուր՝ որով օձը խոցեց Քրիստոս: Որչա՛ր ձոր (Աստուծոյ) կամքն է. Միածինն՝ փառքը. Ս. Հոգին՝ ցնծութիւնը: Որչա՛ր՝ հրեշտակաց զարդ է. Եկեղեցւոյ՝ ամբողջութիւն. պարծանք՝ Պօղոսի. պարիսպ՝ սուրբերու. և ամբողջ աշխարհի՝ լոյսն է:

Ինչպէս որ խաւարով ծածկուած տան մէջ ճրագ կը վառեն, և շիտակ կը տնկեն դաշի ու ամբողջ տունը կը լուսաւորէ. այնպէս ալ Քրիստոս մարդոցմէ խաւարը վանեց: Եւ ինչպէս որ ճրագը երբ բարձր տեղ մը դրուի այնքան աւելի լոյս կուտայ, այնպէս ալ խաչի բարձրութեան վրայ արգարութեան արեգակը դրուեցաւ որ կը լուսաւորէ ամբողջ տիեզերքը: Զայն տեսնելով աշխարհ սարսեցաւ, և երկիր շարժեցաւ. ժայռեր պատռեցան, սակայն հրէական անդգամութիւնը չ'պատռեցաւ. վա-

րագոյրը պատռուեցաւ. սակայն անոնց չարութեան աղաղակները չ'զղարեցան:

(Իսրայէլի ժողովուրդը թէ՛ն) լսեց որ «Գառնուկի պէս սպաննուելու տարուեցաւ, և ոչխարի պէս կեցած է զինք կտորոջն առջեւ, և այսչափ ժամանակ դաստիարակուեցաւ մարգարէութեանց մէջ, սակայն երբ (մարգարէութեանց կատարումը) տեղի ունեցաւ չ'հաւատաց: Ահա ասո՛ր համար (Տաճարի) վարագոյրը պատռուեցաւ, նշանակելով այն յաւիտենական ամայութիւնը որ անկէ վերջ պիտի տիրապետէր:

Արդ, մօտենանք այսուհետեւ շատ պաշտօնական քով և երկիւղով: Հրեշտակներ, որոնք բնութեամբ մեզմէ գերազանց են, ա՛յնքան պատկառանքով և երկիւղածութեամբ կը կենան (Քրիստոսի) Գերեզմանին մօտ. իսկ մենք ոչ թէ պարապ գերեզմանին կը պատրաստուինք մօտենալ, այլ նոյնինքն այն գերեզմանին (որ) Գառնուկը իր վրայ ունի: Զըլլայ որ աղմուկով և խռովութեամբ մօտենանք: Այլապէս ո՞վ կրնայ ակնկալել որ մեզի այնուհետեւ ներում ըլլայ: Պարապ տեղ չ'եմ ըսիր ասիկա. որովհետեւ յաճախ կը տեսնեմ որ (Աւագ Ուրբաթու) այս երեկոյին աղմուկ և իրաւանցում տեղի կ'ունենայ^(*). (Նման ըստ երեւոյթին բարեպաշտական մոլեռանդութիւններ) աւելի ձեզի համար պատիժի առիթ կ'ըլլան քան թէ փրկութեան. ասոր համար կը պատուիրեմ այս բաները: Որովհետեւ երբ քահանան սեղանին առջև կը կենայ, և ձեռքերը երկինք վերցնելով Ս. Հոգին կը կանչէ, անհրաժեշտ է հեղութիւն, լուծութիւն և բարեկարգութիւն: (Մինչդեռ) երբ Ս. Հոգին շնորհ կուտայ, երբ կը տեսնես Գառնուկը որ կը մորթուի, այն ատեն

(*) Հաւանաբար կ'ակնարկուի Աւագ Ուրբաթու թաղման կարգին առնչութեամբ տեղի ունեցած ամբոխային անկարգութեանց:

ամբոխ, խռովութիւն և հակառակութիւններ կ'ըլլան: Երբ թշնամանքներ տեղի կ'ունենան, ըսէ ինծի, ի՞նչպէս կ'ակնկալես որ հոգեւոր բարիք քաղես այս սեղանին մօտենալով:

Բաւական չէ՞ արդէն որ մեղքով կը մօտենանք, բայց մեղի ընծայուած այս պատեհութիւնէն անգամ չենք կրնար օգտուել առանց սխալանքի, և զիրար կը խանենք և կ'աքացենք. ինչո՞ւ կը մօտենաս, ով մարդ, ինչո՞ւ կը փութաս զենուող ոչ խարը տեսնել: Ըսէ ինծի, եթէ ամբողջ գիշերը այս զենումը տեսնէիր, (կարեւոր) ի՞նչ բանէ ետ պիտի մնայիր: Ամբողջ օրը համբերեցիր, և գիշերուան կարեւոր մէկ մասը սպասեցիր, այսքան յոգնութիւն մէկ վայրկեանի մէջ կ'ուզես վատնել: Մտածէ, ի՞նչ է քու զիմացդ կատարուողը, ուրկէ՞ այս զենումը իր պատճառը կառնէ — քու փրկութենէդ: Զինուեցաւ քեզի՞ համար, և դուն կը լքե՞ս զԱյն ճիշդ Անոր զենուած ատեն:

Ուր որ է ինկածը՝ արծիւներ հոն կը հաւաքուին. իսկ մենք ոչ թէ արծիւներու պէս՝ այլ շուներու պէս կը մօտենանք. այսքան անամօթութիւն և այսքան հակառակութիւն կայ մեր մէջ: Հասկցիր թէ ի՞նչ է այստեղ թափուածը — արիւն, որ քու հոգիդ մաքրեց, որ աղտոյ լուաց և որ (չարին) իշխանութիւնը խայտառակեց . . .

Եւ արդ քանի որ այսքան բարիք վայելցինք, մեր անձերը սրբենք մեր կարողութեան չափով, մարմնի և հոգիի ամէն պղծութենէ: Քաղցր վարք ու բարք ունենանք, մաքուր միտք, պարկեշտ կենցաղ: Մեր ընկերներուն հանդէպ՝ սէր և խոնարհութիւն, աղքատներուն նկատմամբ՝ գութ և ողորմութիւն: Մեր անձերը արժանի ընենք մեղի ընծայուած բարի պարգևներուն. որպէսզի երկինքի արքայութեան ալ արժանի ըլլանք, մեր Տիրոջ և փրկիչ Յիսուս Բրիտոսի շնորհքով և մարդասիրութեամբ. Որուն հետ Հօր և Ա. Հոգիին փառք և պատիւ յաւիտեանս:

ԲԱՆԵՍՄԻՐԱԿԱՆ

ՆԱՐԵԿԱՑՈՒ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

Ա) — ՆԵՐԲՈՂՆԵՐ ԵՒ ՏԱՂԵՐ

Այնուհետե՛ որ նոյնպէս կարեւոր է, ֆիզիքական գեղեցկութեան հետ միասին, ճիշդ է, հոգեւոր գեղեցկութիւնն է նարեկացին առաւելապէս զրօնորում, բայց այդ հոգեւորը նրա մօտ իր վերացական, անորոշ աստուածայինի կերպարը մասամբ կ'որոշուի է, փոխարինուելով կոնկրետ մարդկայինով, և Աստուածածինը փաստօրէն ներբողուում է իբրեւ մարդկային ամենաազնիւ զգացմունքների մարմնաւորում:

«Ապարանից խաչի պատմութիւնից» անկախ՝ նարեկացու առաքեալներին և Յակոբ Մծբնայ եպիսկոպոսին նուիրուած ներբողները («Տիեզերաց ծագիկք», «Բարձրացիր Սիրիւ . . .»), որոնք յայտնի չէ, թէ ինչ առիթներով են գրուած, աւելի հոնատորական, խոհական բնոյթ ունեն: Դրանք գրուած են սառը ակադեմիզմով և նախորդ երկուսի նման աչքի չեն ընկնում յուզական յագեցուածութեամբ: Յամենայն դէպս այս անգամ էլ նարեկացին մնացել է միանգամայն ինքնուրոյն և իր ընդհանուր ոճի մէջ հետեողական: Նա իր ներբողները ծառայական կախման մէջ չի դնում կրօնական գրքերից և չի գարծնում լոկ նրանց բովանդակութեան յարասութիւններ: Այս ներբողներում թէպէտ բանաստեղծական ներքին բուռն ոգևորութիւն չի զգացուում, բայց և այնպէս խոհերը գարծնալ արտայայտում են անկաշկանդ ու սահուն և այնպիսի ձեւերով, որոնք, կարծես թէ, բանաստեղծի նախապատրաստական վարժութիւնները լինեն՝ իր գլուխ գործոցը գրելուց առաջ: Այսպէս՝ սրանց մէջ էլ յաճախ են հանդիպում խօսքին երաժշտականութիւն տուող բաղաձայնները, որքան նա սիրում է ծովի պատկերը և դրանից՝ «Մ» բաղաձայնով հարուստ բառերի կուտակումները: Ահա այդպիսի մի նմուշ ևս՝ Յակոբ Մծբնայ եպիսկոպոսին նուիրուած ներբողից.